

המסר של ביידן פוגע בישראל

written by מאיר בן שבת | 30.03.2023

בזמן שמדיניותו במזרח התיכון מאפשרת לאיראן להמשיך להתעצם ושולחת את מדינות המפרץ להתדפק על דלתות המשטר בטהרן, בוחר הנשיא ביידן להעביר מסר פומבי שמחליש את השותפה העיקרית שלו במאבק נגד משטר האייתוללות.

גם אם לא התכוון לכך, זו התוצאה המתבקשת של צעד כזה, לאור המשקל שניתן ליחסים המיוחדים בין וושינגטון וירושלים, בהערכת עוצמתה של ישראל. שיפור מהיר של היחסים ותיקון הרושם שנוצר הם לפני הכל אינטרס של ישראל, אך גם לבית הלבן צריך להיות עניין מובהק בכך.

המסר הלא ידידותי שהנשיא ביידן בחר להעביר לנתניהו באופן פומבי, הגיע לאחר שבירושלים כבר הסתיימה הישיבה הראשונה של הצדדים, במסגרת השיחות לגיבוש הסכמה על התיקונים במערכת המשפט. בהודעה שיצאה מלשכתו של הרצוג אף צוין כי הפגישה התקיימה ברוח טובה והשיחות צפויות להימשך ביום שלמחרת.

על הרקע הזה לא ברור מדוע בחר ביידן דווקא בעיתוי הזה לשגר את חיצו ביקורתו ולהציג עמדה לעומתית לנתניהו, במקום לספק תמיכה להחלטתו לחתור להסכמה.

לאמירתו של ביידן יש כמובן משמעות במאבק הפוליטי הפנימי בישראל, והיא כנראה נועדה להשפיע בתחום הזה, אבל יש לה גם השלכות על מעמדה האזורי של מדינת ישראל ובעניין זה ניתן היה לצפות לרגישות רבה יותר מצד הבית הלבן.

עם או בלי קשר לכך, טוב יעשה הדרג המקצועי בווינגטון אם יבחן בגישה ביקורתית את מידת ההשפעה שיש למדיניות על התהליכים השליליים הדרמטיים שמתרחשים כיום במזרח התיכון.

הוא כנראה ימצא שהיסחפותה של סעודיה לעבר סין ורוסיה היא תולדה של המדיניות הזו, וגם של גישה שמתעלמת מקיומו של "כבוד לאומי", ונתפסת במזרח התיכון כמתנשאת, טהרנית ויהירה.

עוד הוא ימצא כי אדישותו למצוקתן של מי שנחשבות כבנות-בריתה של ארה"ב, היא אשר ששלחה אותן לחפש משענות אחרות ולחתום על הסכמים עם נחש הצפע הפרסי.

בשום אופן אין להשוות את היחסים שבין ארה"ב לישראל ליחסים שבינה לבין מדינות אחרות. הבסיס ליחסים המיוחדים בינינו הוא הערכים המשותפים: המחויבות לערכי הדמוקרטיה, לחירות, לצדק ולשלום, ערכים הנטועים עמוק במורשתם ובתרבותם של שני העמים, ותופסים מקום מרכזי בחזונום.

השותפות האמיצה בין המדינות אינה תלויה בזהותם של המנהיגים או בהשקפתם הפוליטית והיא מתעלה מעל כל מחלוקת.

שותפות זו היא המספקת גם את הפתח הצר למעורבות ידידותית הדדית בנושאים שמעבר לתחומי החוץ המובהקים, תוך שמירה על הגבולות הדקים שבינה לבין התערבות.

▪ המאמר פורסם לראשונה ב"ישראל היום" בתאריך 30.03.2023